

## Kulturutskottets yttrande

1982/83: 2 y

om bidrag till studieförbunden m. m. (prop. 1982/83: 100 bil. 10 delvis)

### *Till utbildningsutskottet*

Genom beslut den 3 februari 1983 har utbildningsutskottet berett kulturutskottet tillfälle att yttra sig över proposition 1982/83: 100 bilaga 10 punkt F5 Bidrag till studieförbunden m. m. såvitt avser bidrag till kulturverksamhet samt motion 1982/83: 2175 yrkandena 3 och 5.

Under avsnittet Vissa gemensamma frågor (s. 557–560) anføres att det nuvarande anslaget Bidrag till folkbildning bör byta namn och i fortsättningen heta Bidrag till studieförbunden m. m. Syftet med namnändringen är att klargöra att folkbildning är en uppgift även för t. ex. folkhögskolorna.

Fr. o. m. budgetåret 1981/82 utgår bidrag till kulturverksamhet i folkbildningen ur en särskild post inom anslaget Bidrag till folkbildning. För innevarande budgetår har ca 73 milj. kr. beräknats för kulturverksamhet, och bidragen utgår enligt grunder som riksdagen lade fast år 1981.

I propositionen redovisas att studiecirkelverksamheten under budgetåret 1981/82 minskat med ca 20 %. Mer än hälften av denna minskning kan återföras till de ändringar i bidragsvillkoren som riksdagen fastställde år 1981. Viss verksamhet som dittills bedrivits som studiecirklar överfördes då till bidragsformen Kulturverksamhet inom folkbildningen m. m. Möjligheten att få bidrag för mer än tre studietimmar per sammankomst som främst utnyttjades i de estetiskt inriktade studiecirkelarna togs då bort. Minskningen i övrigt förklaras med att studieförbunden tvingats höja sina avgifter kraftigt.

Anslagsposten Bidrag till kulturverksamhet föreslås öka med drygt 14,6 milj. kr. till totalt ca 88 milj. kr. Anslagshöjningen är i första hand avsedd att utjämna de skillnader i bidrag som beräknas mellan studiecirkel och kulturgrupper och som uppskattas till ca 13 kr. per studietimme. Höjningen av bidraget är enligt propositionen även nödvändig för att några förbättringar skall kunna ske för kulturarbetarna.

Förstärkningen av det statliga stödet till kulturverksamhet finansieras via en omfördelning inom anslaget. Detta möjliggörs genom att de medel som frigörs genom minskningen av studiecirkelverksamheten får stanna under anslaget.

Bidragen till kulturverksamhet baseras på verksamhetens kostnader. De utgår normalt med högst 75 % av bidragsunderlaget med möjlighet till 100 % för verksamhet i glesbygd eller i samverkan med handikapp- eller invandrарorganisation. Fördelningen av tillgängliga bidrag mellan studie-

förbunden grundas på en sammanvägning av de totala kostnaderna under de tre senaste åren. I propositionen föreslås för kommande budgetår en viss förändring så till vida att som underlag vid fördelningen mellan studieförbunden endast 75 % får medräknas av de kostnader som är bidragsberättigade enligt 75 %-regeln. Utskottet har ingen erinran häremot. Detta innebär att de studieförbund som har en omfattande verksamhet i glesbygd eller i samverkan med handikapp- eller invandrarorganisation inte missgynnas.

I detta sammanhang vill utskottet erinra om att de ändringar i bidragsvillkoren för kulturverksamhet som riksdagen fastställde år 1981 innebar en genomgripande omläggning av det statliga stödet inom denna sektor. Viss verksamhet som tidigare bedrevs i studiecirklar i sång, musik, teater och dans fördes då över till den nya bidragsformen enligt vilken fördelningen av tillgängliga bidrag mellan studieförbunden baseras på en sammanvägning av kostnaderna under de senaste tre åren. Det förelåg en viss osäkerhet när det gällde att beräkna hur stor del av pågående verksamhet som skulle föras över till kulturverksamhet.

Mot denna bakgrund uttalade kulturutskottet ett år senare i yttrande (KrU 1981/82: 1 y) till utbildningsutskottet följande.

Med hänsyn till den korta tid som förflutit sedan det nya bidragssystemet infördes är det naturligt att någon säker uppfattning om systemets verkningar i olika detaljer ännu inte kan föreligga. Vad utskottet kunnat inhämta om den begränsade erfarenhet som än så länge står till buds visar emellertid att det finns problem. Det är inte uteslutet att det kan visa sig lämpligt att göra en annan avvägning av medelsfördelningen än förra året. Det nya bidragssystemet kan i vissa fall ha lett till att en verksamhet som tidigare bedrivits i studiecirkelform kommit i ett sämre läge i fråga om bidrag än tidigare genom att den hänförts till kulturverksamhet i folkbildningen. Utskottet finner med hänsyn till det nu sagda anledning betona vikten av att man på ansvarigt håll noga följer utvecklingen och vid behov aktualiserar förändringar i systemet. Detta bör framhållas i utbildningsutskottets betänkande i ärendet.

Den utveckling inom kulturverksamheten som redovisats i det föregående motiverar att utbildningsutskottet i år liksom förra året betonar att utvecklingen noga bör följas och att vid behov förändringar i systemet bör aktualiseras.

I motion 1982/83: 2175 (m) avvisas en höjning av anslagsposten Bidrag till kulturverksamhet. Motionärerna anser sig av statsfinansiella skäl inte kunna biträda regeringsförslaget. Ett bifall till motionen i denna del skulle innebära att anslaget Bidrag till studieförbunden m. m. skulle minskas med 14 642 000 kr.

Utskottet har i det föregående redogjort för den i propositionen redovisade utvecklingen i fråga om bidraget till kulturgrupper. Utskottet vill även erinra om att den anslagshöjning som föreslås i propositionen och som är avsedd att bl. a. utjämna skillnaderna mellan kulturgrupperna och studie-

cirklarna är beräknad på 1981/82 års verksamhet. Vidare bör beaktas att verksamheten på dansområdet fr. o. m. innevarande budgetår förts över till bidraget till kulturverksamhet. Det är enligt utskottets mening angeläget att den skillnad i bidragshänseende som föreligger mellan studiecirkelarna och kulturgrupperna kan utjämnas. Målsättningen bör vara att en verksamhet som förs över från studiecirkelform till kulturverksamhet inte skall få komma i ett sämre läge i fråga om bidrag än tidigare. Med hänvisning till vad som anförts tillstyrker utskottet regeringens förslag i fråga om anslagsposten Bidrag till kulturverksamhet. Därmed avstyrker utskottet motion 2175 yrkandena 3 och 5.

Stockholm den 10 mars 1983

På kulturutskottets vägnar  
INGRID SUNDBERG

*Närvarande:* Ingrid Sundberg (m), Ing-Marie Hansson (s), Tyra Johansson (s), Karl-Eric Norrby (c), Lars-Ingvar Sörenson (s), Maja Bäckström (s), Lars Ahlmark (m), Berit Oscarsson (s), Gunnar Thollander (s), Gunnel Liljegren (m), Jan-Erik Wikström (fp), Eva Hjelmström (vpk), Mona Sahlin (s), Stina Gustavsson (c) och Lars Hjertén (m).

### Avvikande mening

Ingrid Sundberg, Lars Ahlmark, Gunnel Liljegren och Lars Hjertén (alla m) anser att den del av utskottets yttrande som på s. 2 börjar "Utskottet har" och på s. 3 slutar "yrkandena 3 och 5" bort ha följande lydelse:

Utskottet konstaterar att uppräknningen av anslag i kulturbudgeten normalt har skett med ca 3 %. Det gäller exempelvis stödet till kulturtidskrifter, litteraturstödet, biblioteksersättningens grundbelopp och visningsersättningen åt bild- och formkonstnärer. Föreliggande anslag föreslås uppräknat med ca 20 %. Utskottet kan ej finna att detta är en lämplig avvägning. Mot bakgrund av dagens statsfinansiella läge bör – i enlighet med motionärernas förslag – någon höjning av anslaget inte ske. Förslaget i motion 2175, yrkandena 3 och 5, tillstyrks således medan propositionen avstyrks i motsvarande del.

